ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Στρατηγικό Σχέδιο ΚΑΠ 2023-2027

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΣΣ ΚΑΠ)

Κωδικός Πρόσκλησης ΟΠΣΚΕ: Π3-77-4.1_EL_042_ΙΔ_2026_1,
Αρ. Πρωτ.:

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΥΛΙΚΟ 1ης ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ

ΓΙΑ ΠΡΑΞΕΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ (ΥΠΟΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ: Π3-77-4.1-1.1, Π3-77-4.1-1.2, Π3-77-4.1-1.4, Π3-77-4.1-1.5, Π3-77-4.1-1.6, Π3-77-4.1-1.7)

Περιεχόμενα

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ 2

ΟΡΙΣΜΟΙ..... 13

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Με βάση την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης στους επιμέρους τομείς της κοινωνικής και οικονομικής ζωής των νησιών της περιοχής και την εφαρμογή μεθόδου συνδυασμένης ποσοτικής και ποιοτικής ανάλυσης (Matrix Analysis), διατυπώθηκαν και ιεραρχήθηκαν οι ανάγκες της περιοχής ανά θεματικό στόχο του προγράμματος (7 Θεματικοί Στόχοι). Οι ιεραρχημένες, σύμφωνα με την παραπάνω διαδικασία ανάγκες της περιοχής, καθόρισαν τις επιλογές της τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής στο πλαίσιο του προγράμματος LEADER (ΤΑΠΤΟΚ-ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ) ΤΟΥ ΣΣ ΚΑΠ -ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Π3-77-4.1.

ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ: «ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ, ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΙΟΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ**»**

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LEADER /ΤΑΠΤΟΚ ΤΟΥ ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027:

Α. «Ανασυγκρότηση της τοπικής αγροδιατροφικής αλυσίδας με σκοπό τη διαφύλαξη της τοπικής παραγωγικής παράδοσης και τη διατροφική επάρκεια».

Β. «Διαφύλαξη & Ανάδειξη του Μοναδικού Πολιτιστικού Αποθέματος στα Δωδεκάνησα- Γέφυρες με Σύγχρονες Εκδοχές Πολιτιστικής Δραστηριότητας».

Γ. «Φιλόξενα Δωδεκάνησα – Νέο & Διαφοροποιημένο Πρότυπο Διαμονής – Τα Μικρά Νησιά στο Επίκεντρο της Στρατηγικής».

Δ. «Ποιότητα Περιβάλλοντος & Ζωής – Κοινωνική Συνοχή – Βιώσιμη Τοπική Οικονομία στα Δωδεκάνησα».

ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LEADER /ΤΑΠΤΟΚ:

1ος «Ενίσχυση της διαφοροποίησης της οικονομίας».

2ος «Ενίσχυση επιχειρήσεων για την βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής».

3ος «Ενδυνάμωση του τοπικού κοινωνικού ιστού μέσω κοινωνικών δράσεων».

4ος «Βελτίωση ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού και των μεταναστών/προσφύγων».

5ος «Διατήρηση και βελτίωση των πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής».

6ος «Προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος».

7ος «Ανάπτυξη της δικτύωσης της συνεργασίας και της καινοτομίας».

Ειδικότερα , ανά **στρατηγικό στόχο** του τοπικού προγράμματος ,οι **θεματικοί στόχοι** που υπηρετούνται και **οι ανάγκες /προτεραιότητες** των οποίων η ικανοποίηση διασφαλίζει την επιτυχία του στρατηγικού στόχου, έχουν ως εξής :

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Α. «Ανασυγκρότηση της τοπικής αγροδιατροφικής αλυσίδας με σκοπό τη διαφύλαξη της τοπικής παραγωγικής παράδοσης και τη διατροφική επάρκεια»

Οι Θεματικοί Στόχοι που υπηρετούνται**:**

1ος «Ενίσχυση της διαφοροποίησης της οικονομίας»

7ος «Ανάπτυξη της δικτύωσης της συνεργασίας και της καινοτομίας»

Οι Ανάγκες/προτεραιότητες, των οποίων η ικανοποίηση διασφαλίζει την επιτυχία του στρατηγικού στόχου**: (***Σε παρένθεση η σειρά κατάταξης των αναγκών βάσει της εν λόγω ιεράρχησής τους)*

(**1**) Περαιτέρω και συστηματικότερη στήριξη επενδυτικών πρωτοβουλιών στην αλυσίδα αξίας της αγροδιατροφής, (**2**) Στήριξη υφισταμένων επιχειρήσεων της αγροδιατροφής για τη βελτίωση του μεγέθους και της λειτουργίας παράλληλα με αξιοποίηση των καινοτομιών της τεχνολογίας τροφίμων , (**4**) Ανάπτυξη συνεργασιών και δικτύωσης μεταξύ επιχειρήσεων του τομέα της αγροδιατροφής και επιχειρήσεων του τουρισμού και της εστίασης , (**9**) Οικοδόμηση συλλογικής ταυτότητας χαρακτηριστικών προϊόντων της περιοχής (δωδεκανησιακό καλάθι τροφίμων), (**12**) Πρωτοβουλίες για στήριξη της εξωστρέφειας του τομέα με ιδιοτυπία, επωνυμία και πιστοποίηση - Έμφαση στις μικρής κλίμακας παραγωγή χαρακτηριστικών προϊόντων των νησιών, (**15**) Ενδυνάμωση και καλύτερη οργάνωση του Δικτύου "Aegean Cuisine".

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Β. «Διαφύλαξη & Ανάδειξη του Μοναδικού Πολιτιστικού Αποθέματος στα Δωδεκάνησα- Γέφυρες με Σύγχρονες Εκδοχές Πολιτιστικής Δραστηριότητας»

Οι Θεματικοί Στόχοι που υπηρετούνται:

5ος «Διατήρηση και βελτίωση των πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής»

6ος «Προστασία και ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος»

7ος «Ανάπτυξη της δικτύωσης, της συνεργασίας και της καινοτομίας»

Οι Ανάγκες/προτεραιότητες των οποίων η ικανοποίηση διασφαλίζει την επιτυχία του στρατηγικού στόχου: *(Σε παρένθεση η σειρά κατάταξης των αναγκών βάσει της εν λόγω ιεράρχησής τους)*

(3) Βήματα προς την κατεύθυνση ενιαίας έκφρασης και προβολής του δωδεκανησιακού πολιτισμού, με έμφαση στην παράδοση της ναυτοσύνης και της πλούσιας αγροτικής κληρονομιάς, (**8**)Στήριξη συνεργασιών ΟΤΑ – Πολιτιστικών Συλλόγων ως ενιαίου πόλου εκφοράς πολιτισμού, (**10**) Υιοθέτηση και περαιτέρω ενίσχυση νέων προσεγγίσεων (concepts) δράσεων πολιτισμού, Αξιοποίηση ψηφιακής τεχνολογίας για την προβολή της ιστορίας και πολιτισμικής ταυτότητας των νησιών), (**11**) Αξιοποίηση ψηφιακής τεχνολογίας για προβολή ιστορίας και ταυτότητας των νησιών, (**21**) Συμφωνία/πλαίσιο των συλλογικών φορέων της περιοχής (ΕΒΕ-Σύλλογοι Ξενοδόχων-ΟΤΑ) για τις συνεργασίες και τη δωδεκανησιακή πολιτιστική ταυτότητα - Αξιοποίηση των διατοπικών συνεργασιών leader .

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Γ. «Φιλόξενα Δωδεκάνησα – Νέο & Διαφοροποιημένο Πρότυπο Διαμονής – Τα Μικρά Νησιά στο Επίκεντρο της Στρατηγικής»

Οι Θεματικοί Στόχοι που υπηρετούνται**:**

7ος «Ανάπτυξη της δικτύωσης, της συνεργασίας και της καινοτομίας»

2ος «Ενίσχυση επιχειρήσεων για τη βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής»

6ος «Προστασία και ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος»

Οι Ανάγκες/προτεραιότητες των οποίων η ικανοποίηση διασφαλίζει την επιτυχία του στρατηγικού στόχου: *(Σε παρένθεση η σειρά κατάταξης των αναγκών βάσει της εν λόγω ιεράρχησής τους*)

(4) Ανάπτυξη συνεργασιών και δικτύωσης μεταξύ επιχειρήσεων του τομέα της αγροδιατροφής και επιχειρήσεων του τουρισμού και της εστίασης , **(5**) Στήριξη επιχειρήσεων που επενδύουν σε νέες και αειφόρες μορφές τουρισμού (θαλάσσιος, περιηγητικός, γαστρονομικός, γεωφυσικός κλπ) και σε συμπληρωματικές δραστηριότητες: τουρισμός εμπειρίας, προτάσεις διαμονής σε νέους κατοίκους , (**13**)Ανανέωση & εκσυγχρονισμός της γερασμένης υποδομής φιλοξενίας σε ορισμένα νησιά της περιοχής.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Δ. «Ποιότητα Περιβάλλοντος & Ζωής – Κοινωνική Συνοχή – Βιώσιμη Τοπική Οικονομία στα Δωδεκάνησα»

Οι Θεματικοί Στόχοι που υπηρετούνται:

3ος «Ενδυνάμωση του τοπικού κοινωνικού ιστού μέσω κοινωνικών δράσεων»

4ος «Βελτίωση ποιότητας ζωής τοπικού πληθυσμού και των μεταναστών/προσφύγων»

Οι Ανάγκες/προτεραιότητες των οποίων η ικανοποίηση διασφαλίζει την επιτυχία του στρατηγικού στόχου: *(Σε παρένθεση η σειρά κατάταξης των αναγκών βάσει της εν λόγω ιεράρχησής τους)*

(**6)** Πρωτοβουλίες και συνεργατικές δράσεις φορέων της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας για την προσφορά υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας, (**7**) Σταδιακή μετάβαση σε ένα αναπτυξιακό πρότυπο με εξισορροπημένη, μεταξύ κλάδων, οικονομία, με στήριξη δραστηριοτήτων χαμηλής ελαστικότητας στις μεταβολές της τουριστικής ζήτησης, (**14**) Βιώσιμες λύσεις στο πρόβλημα στέγασης νέων κατοίκων στα νησιά, (**16**) Προώθηση της κυκλικής βιοοικονομίας σε συνδυασμό με δράσεις ευαισθητοποίησης κατοίκων και επισκεπτών για τις απειλές που δέχεται το ευαίσθητο φυσικό περιβάλλον στα νησιά, (**20**) Επιχειρησιακή Δομή προώθησης της καινοτομίας στην τοπική οικονομία .

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ / ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ με το ΣΣ ΚΑΠ και τις ΑΝΑΓΚΕΣ αυτού:

1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Α. «Ανασυγκρότηση της τοπικής αγροδιατροφικής αλυσίδας με σκοπό τη διαφύλαξη της τοπικής παραγωγικής παράδοσης και τη διατροφική επάρκεια»

Η τοπική στρατηγική CLLD/LEADER με βασική επιδίωξη την εξισορρόπηση της παραγωγικής δομής της περιοχής και εστιάζοντας στη στήριξη της τοπικής αγροδιατροφικής αλυσίδας, υπηρετεί πολλές από τις Ομάδες Αναγκών του **Ειδικού Στόχου 8 του ΣΣ της ΚΑΠ** (***Προώθηση της Απασχόλησης, της Κοινωνικής Ένταξης και της Τοπικής Ανάπτυξης***) και ειδικότερα **την Ομάδα Αναγκών 8.1: *Ενίσχυση και Διαφοροποίηση της Οικονομίας των Αγροτικών Περιοχών***. Η έμφαση στην στήριξη νέων επενδύσεων στην αγροδιατροφική αλυσίδα, παράλληλα με τη στήριξη υφισταμένων επιχειρήσεων για τη βελτίωση του μεγέθους και της λειτουργίας τους με αξιοποίηση της καινοτομίας στην τεχνολογία τροφίμων, συνιστά μοχλό προς την κατεύθυνση διαφοροποίησης της τοπικής οικονομίας οδηγώντας και τους παράλληλους τομείς δραστηριότητας (τουρισμός-πολιτισμός) σε ένα νέο παραγωγικό πρότυπο στον αντίποδα της τουριστικής μονοκαλλιέργειας.

2. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Β. «Διαφύλαξη & Ανάδειξη του Μοναδικού Πολιτιστικού Αποθέματος στα Δωδεκάνησα- Γέφυρες με Σύγχρονες Εκδοχές Πολιτιστικής Δραστηριότητας»

Η τοπική στρατηγική για την διαφύλαξη και ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος στα Δωδεκάνησα υπηρετεί πολλές από τις Ομάδες Αναγκών του **Ειδικού Στόχου 8 του ΣΣ της ΚΑΠ** (***Προώθηση της Απασχόλησης, της Κοινωνικής Ένταξης και της Τοπικής Ανάπτυξης***)και ειδικότερα την **Ομάδα Αναγκών 8.3: *Βελτίωση του Επιπέδου Υποδομών & Υπηρεσιών στις Αγροτικές Περιοχές***. Η έμφαση στη συνεργασία φορέων του πολιτισμού παράλληλα με την ανάδειξη καινοτόμων προσεγγίσεων ανάδειξης του μοναδικού πολιτιστικού κεφαλαίου των νησιών της περιοχής αποσκοπεί στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης σε αυτά, μέσω της προσφοράς υπηρεσιών πολιτισμού και αναψυχής επί ίσοις όροις και στο πιο απομακρυσμένο νησί της περιοχής. Προς αυτήν την κατεύθυνση, η αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας συνιστά πολύτιμο μέσο στην υπηρεσία φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης και του πολιτισμού, προκειμένου να αναπτύξουν πρωτοβουλίες αντιστροφής του κλίματος πολιτιστικής ερήμωσης, κατά την εκτός τουρισμού περίοδο, στα μικρά νησιά της περιοχής καθιστώντας βιώσιμα και ελκυστικά.

4. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: **Δ. «Ποιότητα Περιβάλλοντος & Ζωής- Κοινωνική Συνοχή- Βιώσιμη Τοπική Οικονομία στα Δωδεκάνησα»**

Η τοπική στρατηγική για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής με προστασία του περιβάλλοντος, κοινωνική συνοχή και βιώσιμη τοπική οικονομία **συσχετίζεται και συμπληρώνει** τις παρακάτω **Ομάδες Αναγκών του ΣΣ ΚΑΠ**:

Την Ομάδα Αναγκών 8.2: Συγκράτηση και Προσέλκυση Πληθυσμού στις Αγροτικές Περιοχές. Κοινό συνδετικό στοιχείο της τοπικής στρατηγικής CLLD/LEADER στα Δωδεκάνησα, ανεξαρτήτως στόχου, είναι η πολύπλευρη στήριξη νέων που αποφασίζουν να ζήσουν και να παράγουν στην περιοχή. Η αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας με τις διευκολύνσεις που παρέχει στα απομακρυσμένες νησιωτικές περιοχές, αποτελεί ευκαιρία και μέσο εκδήλωσης βιώσιμων επενδυτικών πρωτοβουλιών, σε σχέση με το δύσκολα διαχειρίσιμο παρελθόν. Φιλοδοξία του προγράμματος είναι να ανταποκριθεί στην ανάγκη των νέων

επιστημόνων και επαγγελματιών που θα ήθελαν να ζήσουν και να εργασθούν στο μοναδικό νησιωτικό περιβάλλον.

Την Ομάδα Αναγκών 8.6: Αντιμετώπιση της Φτώχιας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού. Πέραν από τα οριζόντια κριτήρια πριμοδότησης επενδυτικών πρωτοβουλιών από άτομα των ευάλωτων κατηγοριών πληθυσμού, η τοπική στρατηγική CLLD/LEADER εστιάζει στη σταδιακή μετάβαση σε ένα αναπτυξιακό πρότυπο με εξισορροπημένη, μεταξύ κλάδων, οικονομία (στήριξη της μικρής κλίμακας επιχειρηματικότητας (βιοτεχνία/χειροτεχνία), στη στήριξη σχημάτων της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας των πλέον ευάλωτων και εκτεθειμένων στη φτώχια πολιτών, ως μέσο κοινωνικής & επαγγελματικής ένταξης και απόκτησης δεξιοτήτων, εφαρμόζοντας, παράλληλα, αντίστοιχες εθνικές πολιτικές και κατευθύνσεις (Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Οικονομία & Κοινωνική Καινοτομία - Υπουργείο Εργασίας/ΓΓ Απασχόλησης, 3/2023).

Την Ομάδα Αναγκών 8.3: Βελτίωση του Επιπέδου Υποδομών & Υπηρεσιών στις Αγροτικές Περιοχές. Η έμφαση στη συνεργασία φορέων του πολιτισμού παράλληλα με την ανάδειξη καινοτόμων προσεγγίσεων ανάδειξης του μοναδικού πολιτιστικού κεφαλαίου των νησιών της περιοχής αποσκοπεί στη βελτίωση της ποιότητας ζωής σε αυτά, μέσω της προσφοράς υπηρεσιών πολιτισμού και αναψυχής επί ίσοις όροις και στο πιο απομακρυσμένο νησί της περιοχής. Προς αυτήν την κατεύθυνση, η αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας συνιστά πολύτιμο μέσο στην υπηρεσία φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης και του πολιτισμού, προκειμένου να αναπτύξουν πρωτοβουλίες αντιστροφής του κλίματος πολιτιστικής ερήμωσης, κατά την εκτός τουρισμού περίοδο, στα μικρά νησιά της περιοχής καθιστώντας τα ελκυστικά.

Την Ομάδα Αναγκών 8.5: Προώθηση της Βιοοικονομίας και Κυκλικής Οικονομίας στις Αγροτικές Περιοχές. Ειδικότερα, όσον αφορά την παραγωγική αλυσίδα της αγροδιατροφής- τομέας προτεραιότητας της τοπικής στρατηγικής- η πρόνοια για την χρήση μεθόδων φιλικών προς το περιβάλλον και την βέλτιστη, οικολογικά, χρήση πόρων συνάδει με τη συγκεκριμένη στόχευση του ΣΣ και στηρίζεται σε μια μακρά παράδοση αγροτικής δραστηριότητας σε εκμεταλλεύσεις μικρού μεγέθους, αλλά εκτατικού χαρακτήρα στα νησιά της περιοχής. Η εφαρμογή πρακτικών ανακύκλωσης προβλέπεται να αποτελεί κριτήριο αξιολόγησης των επενδυτικών σχεδίων, συνολικότερα στο τοπικό πρόγραμμα.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ / ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ με τις ΕΘΝΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ:

α) Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική στο Νησιωτικό Χώρο – Πρόγραμμα Χρηματοδότησης Νησιωτικής Επιχειρηματικότητας: Ν.4770/2021 &

β) Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης – Τομείς Προτεραιότητας (ΦΕΚ 30/6/2022)**.**

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Α. «Ανασυγκρότηση της τοπικής αγροδιατροφικής αλυσίδας με σκοπό τη διαφύλαξη της τοπικής παραγωγικής παράδοσης και τη διατροφική επάρκεια»

α) Η τοπική στρατηγική για την αγροδιατροφική αλυσίδα εντάσσεται και συνεργεί με τις κατευθύνσεις της **Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής στο Νησιωτικό Χώρο**, που εκπονήθηκε από την Γενική Γραμματεία Αιγαίου & Νησιωτικής Πολιτικής) το 2021. Στο πλαίσιο του εν λόγω νόμου, προβλέπεται η κατάρτιση ειδικής δράσης για την αναδιάρθρωση του παραγωγικού αναπτυξιακού προτύπου νησιωτικών περιοχών επιχειρηματίας. Στο παραπάνω πλαίσιο η ανασυγκρότηση της αγροδιατροφικής αλυσίδας κατέχει δεσπόζοντα ρόλο.

β) Η τοπική στρατηγική για ανασυγκρότηση της αγροδιατροφικής αλυσίδας συσχετίζεται με συγκεκριμένα πεδία παρέμβασης της **Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης περιόδου 2021-27** και ειδικότερα τον Τομέα **Προτεραιότητα**ς που αφορά την **αλυσίδα αξίας της αγροδιατροφή**ς. Τα πεδία αυτά είναι τα σχετικά με τη Βιομηχανία Τροφίμων – Τεχνολογίες Μεταποίησης (έμφαση στην εφαρμογή σύγχρονων τεχνολογιών μεταποίησης, έξυπνης συσκευασίας και συντήρησης) και κατά δεύτερο με την Ασφάλεια Τροφίμων και ειδικότερα την εφαρμογή τεχνολογιών σήμανσης και αποτύπωσης των και προϊόντων κλπ.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Β. «Διαφύλαξη & Ανάδειξη του Μοναδικού Πολιτιστικού Αποθέματος στα Δωδεκάνησα- Γέφυρες με Σύγχρονες Εκδοχές Πολιτιστικής Δραστηριότητας»

Ο στόχος της τοπικής στρατηγικής για διαφύλαξη και ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος στα Δωδεκάνησα συσχετίζεται και συμπληρώνει τη **Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της χώρας περιόδου 2021-27** και ειδικότερα τον Τομέα **Προτεραιότητας** σχετικό με την **αλυσίδα Τουρισμός-Πολιτισμός-Δημιουργική Βιομηχανία**. Ο εν λόγω τομέας προτεραιότητας περιλαμβάνει πεδίο παρέμβασης σχετικά με την ανάπτυξη έρευνας και καινοτομίας για ανάδειξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών/ εργαλείων ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς κλπ.

3. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Γ. «Φιλόξενα Δωδεκάνησα – Νέο & Διαφοροποιημένο Πρότυπο Διαμονής – Τα Μικρά Νησιά στο Επίκεντρο της Στρατηγικής»

α) Στο πλαίσιο της εθνικής στρατηγικής για το νησιωτικό χώρο « **Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική στο Νησιωτικό Χώρο- Πρόγραμμα Χρηματοδότησης Νησιωτικής Επιχειρηματικότητας: Ν.4770/2021**» προβλέπεται η κατάρτιση ειδικής δράσης για την αναδιάρθρωση του παραγωγικού αναπτυξιακού προτύπου νησιωτικών περιοχών, η οποία περιλαμβάνει ειδικά χρηματοδοτικά μέσα και εργαλεία (επιχορηγήσεις και δανειακά προϊόντα) για επιχειρήσεις των νησιών που δραστηριοποιούνται σε τομείς της θαλάσσιας οικονομίας, ιδιαίτερα μεσαίες, μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, για την ενίσχυση της βιωσιμότητας, της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητάς τους. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στην προοπτική διευκόλυνσης της πρόσβασης των νησιωτικών επιχειρήσεων στον τραπεζικό δανεισμό και άλλα σύγχρονα χρηματοδοτικά εργαλεία με στόχο τη διαμόρφωση ενός περιβάλλοντος βιώσιμης επιχειρηματικότητας.

β) Ο στόχος της τοπικής στρατηγικής για ένα νέο διαφοροποιημένο πρότυπο διαμονής στα Δωδεκάνησα συσχετίζεται και συμπληρώνει τη «**Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της χώρας περιόδου 2021-27»** και ειδικότερα τον Τομέα **Προτεραιότητας** σχετικό με την **αλυσίδα Τουρισμός-Πολιτισμός- Δημιουργική Βιομηχανία.** Ο εν λόγω τομέας προτεραιότητας περιλαμβάνει πεδίο παρέμβασης σχετικά με την ανάπτυξη έρευνας και καινοτομίας για ανάδειξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών/εργαλείων ανάδειξης του ελληνικού τουρισμού κλπ.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: **Δ. «Ποιότητα Περιβάλλοντος & Ζωής- Κοινωνική Συνοχή- Βιώσιμη Τοπική Οικονομία στα Δωδεκάνησα»**

Στο πλαίσιο του νόμου Ν.4770/2021 για την «**Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική στο Νησιωτικό Χώρο-Πρόγραμμα Χρηματοδότησης Νησιωτικής Επιχειρηματικότητας»** προβλέπεται η χρηματοδότηση έργων δημοσίου χαρακτήρα για τη βελτίωση των υποδομών στα νησιά (πρόγραμμα «Νέαρχος») καθώς και η σύσταση Ταμείου Χαρτοφυλακίου (Ταμείο Θαλάσσιας Γαλάζιας Οικονομίας), με σκοπό την προώθηση

της καινοτόμου επιχειρηματικότητας στον τομέα της Θαλάσσιας Οικονομίας και της Γαλάζιας Ανάπτυξης. Σημαντικό τμήμα του επενδυτικού ενδιαφέροντος που εκδηλώθηκε, στην περιοχή, κατά τη διαβούλευση αφορά άμεσα ή έμμεσα το συγκεκριμένο πεδίο. Το πρόγραμμα εντάσσεται στους στόχους της πολιτικής για την αντιμετώπιση των δυσχερειών της αγοράς, της γεωγραφικής απομόνωσης, καθώς και των ειδικών συνθηκών, στο πλαίσιο των οποίων δραστηριοποιείται ο νησιώτης επιχειρηματίας.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ / ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ με τις ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ των προγραμμάτων: α) ΠΕΠ Ν. Αιγαίου 2021-27 & Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Ν.Α. Αιγαίου 2021-2025.

Τα 2 Περιφερειακά Προγράμματα ΠΕΠ (συγχρηματοδοτούμενο ΠΔΕ) και ΠΠΑ (εθνικό ΠΔΕ) συνιστούν τον βασικό κορμό της περιφερειακής στρατηγικής για το Νότιο Αιγαίο συνολικά.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: **Α. «Ανασυγκρότηση της τοπικής αγροδιατροφικής αλυσίδας με σκοπό τη διαφύλαξη της τοπικής παραγωγικής παράδοσης και τη διατροφική επάρκεια»**

Στο ΠΕΠ Ν. Αιγαίου 2021-27, ο κεντρικός στόχος που υπηρετεί είναι η ενίσχυση και διαφοροποίηση του παραγωγικού συστήματος. Η τοπική στρατηγική CLLD/LEADER συσχετίζεται και συμπληρώνει την κεντρική αναπτυξιακή κατεύθυνση του ΠΕΠ στο βαθμό που επικεντρώνεται σε θεματικούς στόχους με ιδιαίτερη συνάφεια με τη βασική προτεραιότητα του ΠΕΠ. Το πρόγραμμα CLLD/LEADER φιλοδοξεί να αποτελέσει εργαλείο για μια καινοτόμο προσέγγιση ανάπτυξης της αγροδιατροφικής αλυσίδας.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Γ. «Φιλόξενα Δωδεκάνησα – Νέο & Διαφοροποιημένο Πρότυπο Διαμονής – Τα Μικρά Νησιά στο Επίκεντρο της Στρατηγικής»

Ο κεντρικός στόχος που υπηρετεί το ΠΕΠ 2021-27 είναι η ενίσχυση και διαφοροποίηση του παραγωγικού συστήματος μέσω της διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος, η βιώσιμη ανάπτυξη και αειφορία των πόρων και η ενίσχυση της χωρικής και κοινωνικής και χωρικής συνοχής. Η τοπική στρατηγική CLLD/LEADER για την στήριξη ενός πλήρως ανανεωμένου προτύπου φιλοξενίας και διαμονής συσχετίζεται και συμπληρώνει τον συγκεκριμένο στόχο της περιφερειακής αναπτυξιακής στρατηγικής.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Δ. «Ποιότητα Περιβάλλοντος & Ζωής- Κοινωνική Συνοχή- Βιώσιμη Τοπική Οικονομία στα Δωδεκάνησα».

Ιδιαίτερη και άμεση συσχέτιση και συνέργεια εντοπίζεται με την προτεραιότητα του ΠΕΠ για τη χωρική συνοχή και την ΟΧΕ για τα μικρά νησιά των Δωδεκανήσων. Εν προκειμένω, το ΠΕΠ (ΟΧΕ Μικρών Νησιών) προβλέπεται να στηρίξει μικρές υποδομές ποιότητας ζωής των κατοίκων ενώ το CLLD/LEADER προορίζεται να «επενδύσει» με παραγωγικές κυρίως δράσεις σε αυτό το υπόβαθρο. Χαρακτηριστικό επίσης δείγμα της συνέργειας.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ / ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΤΟΧΟΥ με τις ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ:

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Α. «Ανασυγκρότηση της τοπικής αγροδιατροφικής αλυσίδας με σκοπό τη διαφύλαξη της τοπικής παραγωγικής παράδοσης και τη διατροφική επάρκεια»

α) «Από το αγρόκτημα στο πιάτο». Μια στρατηγική για ένα δίκαιο, υγιές και φιλικό προς το περιβάλλον σύστημα τροφίμων (Ανακοίνωση Ευρωπαϊκής Επιτροπής COM(2020) 381).

Η στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο» εντάσσεται και αποτελεί τμήμα της Πράσινης Συμφωνίας. Αποτελεί απάντηση στην πρόσκληση για βιώσιμα συστήματα τροφίμων τόσο για τους καταναλωτές όσο και για το φυσικό περιβάλλον. Η τοπική στρατηγική CLLD/LEADER στα Δωδεκάνησα στηριζόμενη σε μεγάλο βαθμό στην ανάταξη της αγροδιατροφικής αλυσίδας ως πυλώνα της πολιτικής διαφοροποίησης της τοπικής οικονομίας συνάδει απόλυτα με τις επιδιώξεις της στρατηγικής (Από το Αγρόκτημα στο Πιάτο») στηριζόμενη σε μια εντυπωσιακά πλούσια παραγωγική παράδοση ντόπιων τροφίμων, μικρής κλίμακας παραγωγής με ελάχιστες εισροές σε λιπάσματα και φυτοφάρμακα και σεβασμό στο περιβάλλον. Η παραγωγή τροφίμων στα Δωδεκάνησα στηρίζεται κατά βάση σε εκτατικά γεωργικά συστήματα και συνιστά δυναμικό παραγωγικό τομέα της περιοχής με σημαντικές προοπτικές διασφάλισης της διατροφικής επάρκειας και στήριξης του ποιοτικού εναλλακτικού τουρισμού.

β) Αγροτικό Σύμφωνο & Σχέδιο Δράσης της ΕΕ .Μακροπρόθεσμο Όραμα για Αγροτικές Περιοχές - Προοπτική 2040.

Το Σχέδιο Δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (12/2021) και το σχετικό ψήφισμα του Κοινοβουλίου (13/12/2022) θέτουν ως βασικό στόχο την ενδυνάμωση των αγροτικών κοινοτήτων, ιδίως στις πιο απομακρυσμένες, νησιωτικές και αραιοκατοικημένες περιοχές, προκειμένου να επιτευχθεί «..μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή, καινοτομία, επιχειρηματικότητα και ισχυρότερη αίσθηση του ανήκειν και της ταυτότητας…». Η ΚΑΠ και τα Στρατηγικά Σχέδια που καταρτίζονται για την εφαρμογή της καλούνται να στηρίξουν αυτήν την προοπτική. Η τοπική στρατηγική CLLD/LEADER 2023-27 με πυρήνα τη συμβολή στη διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας και τη βελτίωση της ελκυστικότητας των νησιών, αν και δεν μπορεί να σηκώσει συνολικά το βάρος του Σχεδίου στην περιοχή, αποτελεί προθάλαμο για την πραγματοποίηση εμπειριών και την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων. Ειδικότερα η τοπική στρατηγική αναδιάταξης της αγροδιατροφικής αλυσίδας συσχετίζεται και συμπληρώνει 2 από τους 4 τομείς δράσεις του Συμφώνου: ανθεκτικές αγροτικές περιοχές μέσω της διατήρησης των φυσικών πόρων και οικολογικό προσανατολισμό των γεωργικών δραστηριοτήτων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής (3ος τομέας δράσης του Συμφώνου) και ευημερούσες τοπικές κοινωνίες μέσω της διαφοροποίησης των οικονομικών δραστηριοτήτων και τη βελτίωση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών και των αγροδιατροφικών δραστηριοτήτων, καθώς και του αγροτουρισμού (4ος τομέας Δράσης του Συμφώνου).

γ) Νήσοι της ΕΕ και πολιτική συνοχής: Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 7ης Ιουνίου 2022 σχετικά με τις νήσους της ΕΕ και την πολιτική συνοχής.

Η τοπική στρατηγική CLLD/LEADER συνδυάζεται και υπηρετεί πολλαπλές πλευρές της στρατηγικής για τη νησιωτική ανάπτυξη, που εκπονήθηκε το 2021 από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ειδικότερα όσον αφορά την τοπική στρατηγική για την αγροδιατροφή το ψήφισμα του Ε.Κ. (*σημείο 48*) σχετικά με τα νησιωτικά γεωργικά προϊόντα, τονίζει ότι αυτά είναι μοναδικής ποιότητας λόγω των ιδιαίτερων μικροκλιματικών και τοπογραφικών συνθηκών των νησιών και αναδεικνύει την ανάγκη προώθησης της κατανάλωσης τους. Παράλληλα παροτρύνει την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αναπτύξουν βιώσιμες λύσεις για τη μεταφορά γεωργικών προϊόντων μεταξύ των περισσότερων νήσων και της ηπειρωτικής χώρας. Αυτό θεωρείται ότι θα αυξήσει την ανταγωνιστικότητα των μικρότερων ιδίως νησιών και θα ενισχύσει τις μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Επίσης, επισημαίνεται *(σημείο 59*) ότι, δεδομένου ότι η στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο» περιορίζει ακόμη περισσότερο τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην Ένωση, θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη οι

ιδιαιτερότητες των νησιωτικών απομακρυσμένων και οι συνθήκες διαμόρφωσης κόστους παραγωγής σε σχέση με περιοχές εκτός ΕΕ.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Β. «Διαφύλαξη & Ανάδειξη του Μοναδικού Πολιτιστικού Αποθέματος στα Δωδεκάνησα – Γέφυρες με Σύγχρονες Εκδοχές Πολιτιστικής Δραστηριότητας»

α) Αγροτικό Σύμφωνο & Σχέδιο Δράσης της ΕΕ .Μακροπρόθεσμο Όραμα για Αγροτικές Περιοχές - Προοπτική 2040.

Η τοπική στρατηγική ανάδειξης του πολιτιστικού αποθέματος συσχετίζεται και συμπληρώνει θέτουν τη βασική στόχευση του Συμφώνου για ενδυνάμωση των αγροτικών κοινοτήτων, ιδίως στις πιο απομακρυσμένες, νησιωτικές και αραιοκατοικημένες περιοχές, προκειμένου να επιτευχθεί «..μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή, καινοτομία, επιχειρηματικότητα και ισχυρότερη αίσθηση του ανήκειν και της ταυτότητας».

β) Νήσοι της ΕΕ και πολιτική συνοχής: Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 7ης Ιουνίου 2022 σχετικά με τις νήσους της ΕΕ και την πολιτική συνοχής**.**

Το ψήφισμα- Μανιφέστο για μια ευρωπαϊκή νησιωτική πολιτική θεωρεί (*σημείο 44*) ότι ο πολιτισμός και η ανάπτυξη του πολιτιστικού τομέα στα νησιά είναι θεμελιώδους σημασίας. Η πολιτιστική και η γλωσσική ταυτότητα των νήσων θα πρέπει να προστατεύονται και να προωθούνται, μεταξύ άλλων και σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, καθώς συμβάλλουν στην ενίσχυση των νήσων και της ΕΕ εν γένει σε όλα τα επίπεδα. Καλεί, μάλιστα την ΕΕ να ανακηρύξει το 2024 ως Ευρωπαϊκό Έτος Νήσων *(σημείο 45*). Η τοπική στρατηγική CLLD/LEADER για το πολιτιστικό απόθεμα στα Δωδεκάνησα ευθυγραμμίζεται πλήρως με τη συγκεκριμένη κατεύθυνση του ψηφίσματος.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Γ. «Φιλόξενα Δωδεκάνησα- Νέο & Διαφοροποιημένο Πρότυπο Διαμονής- Τα Μικρά Νησιά στο Επίκεντρο της Στρατηγικής»

α) «Από το αγρόκτημα στο πιάτο». Μια στρατηγική για ένα δίκαιο, υγιές και φιλικό προς το περιβάλλον σύστημα τροφίμων (Ανακοίνωση Ευρωπαϊκής Επιτροπής COM(2020) 381).

Η στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο» είναι μια νέα ολοκληρωμένη προσέγγιση του τρόπου με τον οποίο οι Ευρωπαίοι εκτιμούν τη βιωσιμότητα της παραγωγής τροφίμων. Η στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο» συνιστά απάντηση στην απαίτηση/πρόκληση που αφορά το περιβάλλον, την υγεία και την κοινωνία. Η πρόσφατη επιδημία επιτάχυνε την παραπάνω γενική απαίτηση με μια καθαρή πλέον προτίμηση για βραχύτερες αλυσίδες εφοδιασμού. Σε επίπεδο ΕΕ εκφράζεται σε πολλά επίπεδα η ανάγκη για μείωση της χρήσης φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων, πιο συστηματικής στήριξης της βιολογικής γεωργίας, περισσότερης φροντίδας και καλής μεταχείρισης των ζώων και διατήρησης της βιοποικιλότητας. Οι επισκέπτες της περιοχής στρέφονται συστηματικά στην αναζήτηση ποιοτικών και υγιεινών τροφίμων. Η τοπική στρατηγική CLLD/LEADER εστιάζει στην ικανοποίηση της συγκεκριμένης ζήτησης σε συνδυασμό με τη στήριξη των βραχέων καναλιών διανομής και σύνδεσης της τοπικής παραγωγής τροφίμων με τον τουριστικό τομέα και τον κλάδο της εστίασης.

β) Αγροτικό Σύμφωνο & Σχέδιο Δράσης της ΕΕ. Μακροπρόθεσμο Όραμα για Αγροτικές Περιοχές - Προοπτική 2040.

Η τοπική στρατηγική για Φιλόξενα Δωδεκάνησα και ένα Νέο Πρότυπο Διαμονής & Ζωής κατοίκων και επισκεπτών με επίκεντρο τα μικρά νησιά της περιοχής συσχετίζεται και συμπληρώνει τον τομέα δράσης του Συμφώνου για συνδεδεμένες μέσω της βελτίωσης της συνδεσιμότητας μεταφορές και ψηφιακή πρόσβαση (2ος τομέας δράσης του Συμφώνου).

γ) Νήσοι της ΕΕ και πολιτική συνοχής: Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 7ης Ιουνίου 2022 σχετικά με τις νήσους της ΕΕ και την πολιτική συνοχής**.**

Δεδομένου ότι ο τομέας του τουρισμού είναι ο βασικός παράγοντας οικονομικής ανάπτυξης των νησιωτικών περιοχών το Ε.Κ θεωρεί ως εξαιρετικά αναγκαία (*σημείο 66*) ειδική πρόσθετη χρηματοδοτική στήριξη για τον βιώσιμο τουρισμό στα νησιά ούτως ώστε να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα της εποχικότητας και τη στήριξη πιλοτικών καινοτόμων έργων με οικολογικές και ψηφιακές λύσεις που συνάδουν με τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας στην προοπτική διαφοροποίησης της οικονομίας τους. Προς αυτήν την κατεύθυνση το Ε.Κ. προτείνει τη δημιουργία ευρωπαϊκού σήματος βιώσιμου τουρισμού προκειμένου να αναδειχθούν τα δυνατά σημεία και οι προσπάθειες των νήσων και των νησιωτικών περιοχών σε αυτόν τον κρίσιμο για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη τομέα. Η τοπική στρατηγική CLLD/LEADER για Φιλόξενα Δωδεκάνησα ευθυγραμμίζεται πλήρως με τη συγκεκριμένη κατεύθυνση του ψηφίσματος.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Δ. «Ποιότητα Περιβάλλοντος & Ζωής- Κοινωνική Συνοχή- Βιώσιμη Τοπική Οικονομία στα Δωδεκάνησα»

α) «Από το αγρόκτημα στο πιάτο». Μια στρατηγική για ένα δίκαιο, υγιές και φιλικό προς το περιβάλλον σύστημα τροφίμων (Ανακοίνωση Ευρωπαϊκής Επιτροπής COM(2020) 381)

Η στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο» προτείνει κίνητρα για βιώσιμες πρακτικές στο σύνολο στην αγροδιατροφική αλυσίδα και των συνδεδεμένων με αυτήν δραστηριοτήτων (χονδρικό & λιανικό εμπόριο τουρισμός και υπηρεσίες εστίασης). Μέσα από αυτήν την οπτική η τοπική στρατηγική CLLD/LEADER αντικρύζει και στοχεύει ακριβώς αυτήν την προσέγγιση και ανάπτυξη ενός βιώσιμου και ολοκληρωμένου παραγωγικού οικοσυστήματος στα Δωδεκάνησα. Το σύνολο των στοιχείων του οικοσυστήματος το καθένα με τον τρόπο του επηρεάζει τις διατροφικές επιλογές των καταναλωτών μέσω της σύνθεσης των τροφίμων που παράγουν, της επιλογής των προμηθευτών, των μεθόδων παραγωγής και των πρακτικών που ακολουθούν στη συσκευασία, στη μεταφορά, στην διανομή και προώθηση των προϊόντων τους, δημιουργώντας νέες αξίες και ευκαιρίες ανάληψης επενδυτικών πρωτοβουλιών στο πλαίσιο του προγράμματος της ΑΝ.ΔΩ ΑΕ.

Η τοπική μεταποίηση και τα συστήματα διανομής και εμπορίου καλούνται να λειτουργήσουν προς την κατεύθυνση προσιτών οικονομικά και υγιεινών τροφίμων με φροντίδα για το συνολικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα του συστήματος. Προς την ίδια κατεύθυνση η Επιτροπή προβλέπεται να εκπονήσει κώδικα δεοντολογίας της ΕΕ για την υπεύθυνη επιχειρηματική πρακτική και πρακτική προώθησης των τροφίμων. Ο Κώδικας θα προβλέπει μέτρα για υπεύθυνες μεθόδους παραγωγής και κυκλικά επιχειρηματικά μοντέλα κοινωνικά υπεύθυνων μεθόδων παραγωγής και κυκλικών επιχειρηματικών μοντέλων (ανάπτυξη κυκλικής και βιώσιμης βιοοικονομίας στην ΕΕ), κρίσιμα κριτήρια για την επιλογή των δικαιούχων επενδυτών.

β) **Αγροτικό Σύμφωνο & Σχέδιο Δράσης της ΕΕ.** Μακροπρόθεσμο Όραμα για Αγροτικές Περιοχές - Προοπτική 2040.

Η τοπική στρατηγική για βιώσιμη τοπική οικονομία με σεβασμό του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής κατοίκων και επισκεπτών συσχετίζεται και συμπληρώνει το τομέα δράσης του Συμφώνου για ισχυρότερες αγροτικές κοινωνίες , μέσω της ενδυνάμωσης των αγροτικών κοινοτήτων, στη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες και στη διευκόλυνση της κοινωνικής καινοτομίας (1ος τομέας δράσης του Συμφώνου).

γ) Νήσοι της ΕΕ και πολιτική συνοχής: Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 7ης Ιουνίου 2022 σχετικά με τις νήσους της ΕΕ και την πολιτική συνοχής**.**

Η τοπική στρατηγική για βιώσιμη οικονομία με επενδύσεις που σέβονται το περιβάλλον και τη κοινωνική συνοχή, με σταδιακή μετάβαση σε ένα αναπτυξιακό πρότυπο με εξισορροπημένη, μεταξύ κλάδων τοπική οικονομία, ανταποκρίνεται στο πνεύμα του ψηφίσματος του Ε.Κ. για την ανάγκη διαφοροποίησης της οικονομίας των νησιών μέσω της εξισορρόπησης της τοπικής οικονομίας και περιορισμού του υπερτουρισμού. Το ψήφισμα (*σημείο 56*) τονίζει την ανάγκη για περαιτέρω εφαρμογή της διακήρυξης του Cork II και καλεί την Επιτροπή να προωθήσει τις νησιωτικές πολιτικές κατά τις διαδικασίες περιφερειακού σχεδιασμού, με στόχο τη στήριξη της βιώσιμης γεωργίας, της παραγωγής τροφίμων, του αγροτουρισμού, της γαλάζιας οικονομίας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, την προστασία της βιοποικιλότητας, την εισαγωγή μιας κυκλικής οικονομίας και τη στροφή προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Παράλληλα τονίζεται η σημασία της υποστήριξης του τοπικού οικονομικού ιστού των ευρωπαϊκών νησιών και δη των πολύ μικρών και των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ). Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εστιάζει στην ανάγκη δημιουργίας ποιοτικών θέσεων εργασίας και την παροχή ευκαιριών απασχόλησης σε περιοχές που αντιμετωπίζουν κίνδυνο πληθυσμιακής συρρίκνωσης (*σημείο 37*) , με έμφαση στη βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας και τονίζει, μεταξύ άλλων, τη σημασία των συμβουλευτικών υπηρεσιών. Η έμφαση που δίνει η τοπική στρατηγική στη στήριξη της μεταποίησης στον τομέα της αγροδιατροφής και της βιοτεχνικής δραστηριότητας στα νησιά της περιοχής αποβλέπει στην αποκατάσταση της βιώσιμης νησιωτικής οικονομίας και εγγράφεται στις κατευθύνσεις του ψηφίσματος.

ΟΡΙΣΜΟΙ

Για τους σκοπούς της παρούσας πρόσκλησης, αναφέρονται οι ακόλουθοι ορισμοί:

Τοπικό Πρόγραμμα (ΤΠ): Ολοκληρωμένη αναπτυξιακή στρατηγική με σκοπό την ικανοποίηση τοπικών στόχων και αναγκών που συμβάλλει στην επίτευξη της στρατηγικής της Ένωσης για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

Το ΤΠ διαμορφώνεται και υλοποιείται με τη συμμετοχή και πρωτοβουλία εταίρων (δημόσιου-ιδιωτικού τομέα) σε τοπικό επίπεδο, προκειμένου να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά οι οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές και δημογραφικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αγροτικές περιοχές, ενώ λαμβάνει χρηματοδοτική στήριξη στο πλαίσιο της παρέμβασης Π3-77-4.1 του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ).

Περιοχή παρέμβασης: Η σαφώς προσδιορισμένη αγροτική περιοχή στην οποία εφαρμόζεται το εγκεκριμένο ΤΠ.

Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ): Η επιτροπή που αποτελείται από εκπροσώπους δημοσίων και ιδιωτικών τοπικών κοινωνικοοικονομικών συμφερόντων, αρμόδια για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την εφαρμογή του ΤΠ όπου καμία μεμονωμένη ομάδα συμφερόντων δεν ελέγχει τη λήψη αποφάσεων.

Ομάδα Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ): Η τοπική εταιρική σχέση δημόσιου – ιδιωτικού τομέα που χαράσσει και υλοποιεί την ολοκληρωμένη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης μέσω ΤΠ. Η ΟΤΔ αποτελείται από έναν κατάλληλο υπηρεσιακό πυρήνα για την υλοποίηση του ΤΠ και την ΕΔΠ, ως όργανο λήψης απόφασης.

Μέλος ΟΤΔ: Ως Μέλος ΟΤΔ ορίζονται τα νομικά πρόσωπα/φορείς είτε τα φυσικά πρόσωπα, που είναι δικαιούχοι του προγράμματος, για τους οποίους οι διαδικασίες της παρούσας διενεργούνται με τέτοιο τρόπο, ώστε να εξασφαλίζεται η μη σύγκρουση συμφερόντων. Συγκεκριμένα ως Μέλος ΟΤΔ ορίζονται: **α**) Το νομικό πρόσωπο (εταιρικό σχήμα) που έχει συστήσει την ΟΤΔ ή φορέας μέλος του, συμπεριλαμβανομένων των φορέων που εκπροσωπούνται στην ΕΔΠ ή στο Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) του εν λόγω νομικού προσώπου και **β**) τα νομικά πρόσωπα στα οποία συμμετέχουν φυσικά πρόσωπα του υπηρεσιακού πυρήνα της ΟΤΔ ή στελέχη του νομικού προσώπου (εταιρικό σχήμα) που έχει συστήσει την ΟΤΔ ή εκπρόσωποι φορέων στην ΕΔΠ και στο ΔΣ του νομικού προσώπου (εταιρικό σχήμα) που έχει συστήσει την ΟΤΔ, **γ**) φορείς ή νομικά πρόσωπα τα οποία έχουν συνάψει προγραμματική σύμβαση με νομικό πρόσωπο/φορέα που εμπίπτει στην περ. α, **δ**) φορείς ή νομικά πρόσωπα στα οποία συμμετέχει νομικό πρόσωπο/φορέας που εμπίπτει στην περ. α.

Ενδιάμεσος Φορέας (ΕΦ): Η ΟΤΔ ή η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΥΔ ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας ή η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΥΕ ΠΑΑ) που ενεργεί υπό την ευθύνη της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης (ΕΥΔ) ΣΣ ΚΑΠ ή εκτελεί λειτουργίες ή καθήκοντα αυτής.

Δικαιούχος: α) Ένας οργανισμός δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου, μια οντότητα με ή χωρίς νομική προσωπικότητα, ένα φυσικό πρόσωπο ή μια ομάδα φυσικών ή νομικών προσώπων που ευθύνονται για την έναρξη μόνο ή και για την έναρξη και για την υλοποίηση πράξεων, β) στο πλαίσιο των καθεστώτων

κρατικών ενισχύσεων, η επιχείρηση που λαμβάνει την ενίσχυση (L 435/24 EL Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης 6.12.2021).

Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ): Περιλαμβάνει το πλαίσιο κανόνων και διαδικασιών για την ορθή εφαρμογή και χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των πόρων και την υλοποίηση πράξεων των Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης ΣΣ ΚΑΠ 2023- 2027.

Ενίσχυση ήσσονος σημασίας (de minimis): Η ενίσχυση που έχει χορηγηθεί βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 (OJ EL L 15.12.2023) της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΟΠΣΚΑΠ): Το πληροφοριακό σύστημα του άρθρου 58 του ν. 4914/2022 (Α΄ 61), στο οποίο διενεργούνται οι διαδικασίες της παρούσας ως προς τις πράξεις δημοσίου χαρακτήρα, τις πράξεις των υπο-παρεμβάσεων Διατοπικής και Διακρατικής Συνεργασίας και τις πράξεις της υπο-παρέμβασης 9.1.

Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ): Το πληροφοριακό σύστημα του άρθρου 56 του ν. 4914/2022 (Α΄ 61), στο οποίο διενεργούνται οι διαδικασίες της παρούσας, ως προς τις πράξεις ιδιωτικού χαρακτήρα καθώς και τις πράξεις των υπο-παρεμβάσεων των κατηγοριών 2 και 7.

Απόφαση Ένταξης Πράξης: Η Απόφαση που εκδίδεται με ευθύνη της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή του φορέα στον οποίο έχουν ανατεθεί καθήκοντα, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 36του ν. 4914/2022 και βάσει αυτής κάθε αίτηση χαρακτηρίζεται ως πράξη για χρηματοδότηση, σύμφωνα με την παρ. 27 του άρθρου 2, του ν. 4914/2022 (Α΄ 61).

Τεχνικό Δελτίο Πράξης (ΤΔΠ): Το ΤΔΠ αποτελεί ένα από τα βασικά έντυπα του ΣΔΕ της παρέμβασης Αγροτικής Ανάπτυξης Π3-77-4.1 του ΣΣ ΚΑΠ. Πρόκειται για ένα τυποποιημένο έγγραφο που παράγεται αυτόματα από το ΟΠΣΚΑΠ με την καταχώρηση της απόφασης ένταξης, αποτυπώνει το σύνολο των στοιχείων και χαρακτηριστικών της πράξης και αποτελεί το μέσο για την παρακολούθηση υλοποίησης της πράξης, τόσο ως προς το φυσικό όσο και ως προς το οικονομικό αντικείμενο, αλλά και την επίτευξη των στόχων και των δεικτών της.

Τροποποίηση πράξης: Η απόφαση που εκδίδεται με ευθύνη της ΣΣ ΚΑΠ ή του φορέα στον οποίο έχουν ανατεθεί καθήκοντα, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α΄ 61), η οποία τροποποιεί στοιχεία της απόφασης ένταξης πράξης.

Τροποποιήσεις ήσσονος σημασίας: Αλλαγές εντός των διακριτών κατηγοριών δαπανών, οι οποίες δεν προκαλούν αλλοιώσεις στα βασικά μεγέθη του φυσικού αντικειμένου της επένδυσης (εμβαδά, όγκοι, δυναμικότητες, κ.λπ.), ούτε αλλαγή του βασικού εξοπλισμού παραγωγής, δεν απαιτούν τροποποίηση της απόφασης ένταξης του επενδυτικού σχεδίου, αλλά απεικονίζονται στο αντίστοιχο πρακτικό προόδου εργασιών.

Άυλες πράξεις: Χαρακτηρίζονται οι πράξεις που αφορούν σε ήπιες παρεμβάσεις όπως εκπαίδευση/έρευνα/υιοθέτηση απαιτήσεων προτύπων-πιστοποίηση κ.ά., αλλά και γενικότερα παρεμβάσεις (όπως μελέτες, έρευνες κ.λπ.) πλην εκείνων της υλικοτεχνικής υποδομής (όπως κατασκευές τεχνικών έργων, αγορά και εγκατάσταση εξοπλισμού και μηχανημάτων, κλπ.).

Παρατυπία: Παρατυπία συνιστά κάθε παράβαση διάταξης του ενωσιακού δικαίου που προκύπτει από πράξη ή παράλειψη ενός οικονομικού φορέα, με πραγματικό ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα να ζημιωθεί ο γενικός προϋπολογισμός των Κοινοτήτων ή προϋπολογισμός διαχειριζόμενος από τις Κοινότητες, είτε με τη μείωση ή ματαίωση εσόδων που προέρχονται από ίδιους πόρους που εισπράττονται απευθείας για λογαριασμό της Κοινότητας, είτε με αδικαιολόγητη δαπάνη (Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) 2988/95).

Προστιθέμενη Αξία: Είναι τα οφέλη που προκύπτουν μέσω της σωστής εφαρμογής της μεθόδου LEADER (ΤΑΠΤοΚ - Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων), σε σύγκριση με τα οφέλη που θα είχαν αποκομιστεί σε περίπτωση μη εφαρμογής αυτής ή σε περίπτωση παρεμβάσεων οριζόντιας εφαρμογής.